

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 2 mars 2018

Ö 2240-16

PARTER

Klagande

EU IT - Trading Aktiebolag, 556606-5594

Nynäsvägen 44

136 40 Handen

Motpart

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Ansökan i hovrätt om resning

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2016-04-07 i mål Ö 10916-15

Dok.Id 144211

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45–12:00
13:15–15:00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar hovrättens beslut på det sättet att Högsta domstolen beviljar EU IT - Trading Aktiebolag den sökta resningen i Stockholms tingsrätts mål B 15051-08, deldom den 18 februari 2011, mot EU IT - Trading Aktiebolag och förordnar att målet i den delen på nytt ska tas upp vid tingsrätten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

EU IT - Trading Aktiebolag har yrkat att Högsta domstolen, med ändring av hovrättens beslut, beviljar resning i Stockholms tingsrätts mål B 15051-08 avseende deldom den 18 februari 2011.

Riksåklagaren har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL

Bakgrund

1. PL dömdes i januari 2011 av tingsrätten för bl.a. bokföringsbrott begångna i den näringsverksamhet som bedrivits i EU IT - Trading Aktiebolag.
2. Bolaget ålades därefter i en dom som meddelades av tingsrätten i februari 2011 företagsbot med 300 000 kr. I den domen angavs att PL, genom domen från januari 2011, i egenskap av ställföreträdare dömts för bokföringsbrott begångna i bolagets näringsverksamhet och att han i egenskap av sin ledande ställning i bolaget haft befogenhet att företräda det och besluta på dess vägnar. Enligt tingsrätten förelåg det förutsättningar att bifalla åklagarens talan om företagsbot. Domen överklagades inte.

3. PL överklagade däremot domen från januari 2011. Hovrätten ändrade tingsrättens dom och ogillade åtalen för bokföringsbrott. PL dömdes emellertid för annan brottslighet till fängelse. Hovrättens dom meddelades efter det att tingsrättens dom i fråga om företagsbot hade vunnit laga kraft.

4. Bolaget ansökte om resning i tingsrättens mål avseende företagsbot och åberopade förbudet mot dubbelbestraffning med hänvisning till att bolaget ålagts att betala såväl företagsbot som skattetillägg. Hovrätten konstaterade att bolaget inte hade kommit in med någon utredning avseende vilka skattetillägg bolaget hade påförts eller vilka perioder som dessa skulle ha avsett och avslag ansökan.

5. I Högsta domstolen har bolaget bl.a. anfört, att om företagsboten skulle anses vara grundad på bokföringsbrott begångna av PL innebär redan detta att resning ska beviljas, eftersom han frikändes i hovrätten.

Frågan i Högsta domstolen

6. Frågan i Högsta domstolen är om resning enligt 58 kap. 2 § 4 första ledet rättegångsbalken kan beviljas avseende företagsbot.

Den rättsliga regleringen

7. Företagsbot utgör en särskild rättsverkan av brott (se 1 kap. 8 § brottsbalken) och är alltså en rättsföljd som grundar sig på det av åklagaren angivna brottet.

8. Riktat sig en talan om företagsbot mot någon som samtidigt är åtalad för brott tillämpas vanliga regler för rättegången i brottmål. För en talan endast om företagsbot ska i tillämpliga delar de regler i rättegångsbalken tillämpas som gäller åtal för brott på vilket inte kan följa svårare straff än böter (se 2 § lagen, 1986:1009, om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m.).

Vid en sådan talan ska svaranden, även när denne är en juridisk person, betraktas som tilltalad och offentlig försvarare kan förordnas om det i övrigt finns förutsättningar för det enligt 21 kap. 3 a § rättegångsbalken (jfr prop. 2005/06:59 s. 49 och NJA 2016 s. 714 p. 5).

9. Bestämmelserna om resning till förmån för en tilltalad i 58 kap. 2 § rättegångsbalken gäller vid resning i en ansvarsfråga och omfattar således särskild rättsverkan av brott (se t.ex. NJA 1985 s. 540). Enligt fjärde punktens första led får resning beviljas om någon omständighet eller något bevis, som inte tidigare har förebringats, åberopas och dess förebringande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade frikännts. Visserligen är det inte helt förenligt med lagtextens ordalydelse att tillämpa bestämmelsen vid företagsbot eftersom det i ett sådant fall blir fråga om att talan om företagsbot skulle ha ogillats, inte att den tilltalade skulle ha frikännts. Det framstår emellertid som naturligt att tillämpa grunderna för bestämmelsen om den nya omständigheten sannolikt skulle ha lett till att talan om företagsbot hade ogillats (jfr NJA 2002 s. 619).

10. En senare dom kan utgöra en sådan ny omständighet som avses i bestämmelsen (se NJA 1998 s. 148).

Bedömningen i detta fall

11. Tingsrätten anförde i domen avseende företagsbot att ställföreträdaren PL, genom domen från januari 2011, dömts för bokföringsbrott begångna i den näringsverksamhet som bedrivits i bolaget och lade dessa brott till grund för företagsboten. Hovrätten har emellertid efter det att tingsrättens dom på företagsbot vann laga kraft ogillat åtalen för bokföringsbrott.

12. Om hovrättens dom hade funnits vid tidpunkten för tingsrättens prövning av frågan om företagsbot, hade det inte funnits förutsättningar för tingsrätten att ålägga bolaget företagsbot på den grunden att PL dömts för

bokföringsbrott i den näringsverksamhet som bedrivits i bolaget. Med hänsyn till detta och till att företagsboten enbart grundats på att PL dömts för sådan brottslighet är det sannolikt att talan om företagsbot hade ogillats. Resning ska därför beviljas enligt grunderna för 58 kap. 2 § 4 första ledet rättegångsbalken.

13. Vid denna bedömning saknas det anledning att ta ställning till de övriga grunder för resning som bolaget har åberopat. Målet bör på nytt tas upp vid tingsrätten.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johnny Herre, Agneta Bäcklund, Lars Edlund, Stefan Johansson (referent) och Malin Bonthron
Föredragande justitiesekreterare: Andreas Löf